

Wat betekent een naam?

De column 'Hersenspinzel' wordt geschreven door Augustinus voor KBO-PCOB-Goes en verschijnt digitaal 2 x per maand

Namen..... Ik heb er wat mee. In de rij van deze Hersenspinsels is dat al de zesde keer dat ik er aandacht aan besteed. Ik kan er niet genoeg van krijgen. Ik heb zelfs namen gespaard. Ik had er honderden in de computer staan. Gewone namen zoals de mijne of die van goede vrienden of kennissen als Snel of Koster of Traas. Maar ook vreemd aandoende namen. Daar vraag je bij het lezen ervan af hoe die naam ooit is erkend toen de vaste achternaam zo veel honderd jaren geleden werd ingevoerd.

Voor de zesde keer zal ik u weer een klein pietepouterig bloemlezingke voorschotelen: Aalmoes – Aangeenbrug – Asporaat – Bilterijst – Borstlap – Bollemans – Buitelaar – de Casembroot – Choho – Denaijere – de Dood – Duvokot – Evenblij – Februari – Fijnvandraat – de Frankrijker – Frumau – Garscharen – Gloerich – Grijspaert – Hateboer – Heetebrij – Hoddenbach – Inan – IJzermans – Italianer – Jekel – Jeuken – Jongenburger – Kaasschieter – Kalverboer – de Kwaadsteniet – Kwekkeboom – Leeghwater – Letterboer – v. 't Leven – De Maaier – Manneke – Modderkolk – Moed – Naaktgeboren – Nachtzaam – Natziyl – Niemantsverdriet – Oldewening – Omtzigt – Ossenblok – Otterspeer – Paalvast – Pannekeet – de Peuter – Platschorre – Quaars – de Qua(a)dsteniet – de Quay Raammaker – Rijfkogel – Rijstebil – Ringlever – Rupperti – Scherpbier – Scheurwater – Schipaanboord – Sint Nicolaas – van der Snepscheut – Sukkel – Toutenhoofd – Tupalski – Uijlenbroek – Uitentuis – Vader – Vechter – Verhulp – Verseput – Vischjager – Vlaardingerbroek – Vroeg in de Weij – Vullings – Waterdrinker – v. Wermeskerken – Wispelweij – Quadvliet – Quaars – Yzewyn – van 't Zelfde – Zitman – Zunnebed.

Hoe is ooit een naamverzinner aan de achternaam Pannekeet gekomen? Of hoe en waarom dacht iemand dat hij nooit iemand verdriet aandeed en zich als Niemantsverdriet door het leven liet gaan? En heeft de Borstlapverzinner ooit iets aan zijn borst gemankeerd waarvoor hij een lap moest dragen? Zelfs Sinterklaas is ooit als achternaam erkend in de officiële kerknaam Sint-Nicolaas. Was de naamgever wellicht het product van een uitspatting van een tot de geestelijke stand behorend heerschap?

Een naam kan in diverse vormen en spellingen voorkomen. Laat ik u het beroemde voorbeeld van de Jansenfamilie voorschotelen. Deze heb ik kunnen ontdekken: Janse – Jansen – Jansma – Jansse – Janssen – Janssens – Jansens. Het rijke roomse kloosterleven is ook rijk aan bijzondere namen. Bij het binnentreden in de kloostergemeenschap nemen de intreders (m/v) een andere voornaam aan als teken dat ze het wereldse leven achter zich laten om zich geheel door het (klooster)leven als zuster Godefrida (Jansen) aan

Jansen en Jansen van Kuifje.

de Heer te wijden. Bijvoorbeeld Marietje Pieterse neemt dan als kloostervoornaam aan Godefrida en gaat dan verder door het (klooster)leven als zuster Godefrida (Jansen). De burgerlijke achternaam “verdwijnt” in geestelijk opzicht als het ware, hoewel ze bij de burgerlijke stand altijd de naam Marietje Pieterse zal blijven houden en onder die naam van haar stemrecht gebruik mag (moet) maken. Hierna een pietepouterig bloemlezingke van mannelijke kloosternamen: Cleophas – Eusebius – Ezechiël – Fredegandus – Frumentius – Gaudentius – Gerlach – Gosewinus – Gustavus – Laetantius – Livinus – Lucius – Majella – Marianus – Natalis – Optatus – Paschalis – Philippus – Pius – Prudentius – Rogier – Seraphinus.

Een beroep of functie kan ook via een extra (bij)naam benoemd worden. Zo noemt men een minister die zich met stikstof bezighoudt ook wel ‘stikstofminister’. En iemand die onnodig de plaats bij een laadpaal voor elektrische auto’s bezet houdt wordt ook wel aangeduid met de titel ‘laadpaalklever’. En ook hier kan Sinterklaas weer komen opdagen.

Zo werden de Friezen die enkele jaren geleden anti-sinterklazers uit de Randstad blokkeerden op hun weg naar Dokkum om de intocht van de goedheiligman te verzieken aangeduid met de duidelijke naam ‘blokkerfriezen’. We hebben zelfs een ‘crematoriummagnaat’ gehad in de persoon van een ex-voorzitter van de Volkspartij voor

Vrijheid en Democratie. Helaas voor hem heeft hij die naam niet overleefd. En de schrijvende pers kent niet alleen scribenten die de namen van hun informatiebronnen bekend maken, maar ook ‘zwijgjournalisten’, die die bronnen niet bekend maken en dan door een democratisch gekozen overheidsdienaar in gijzeling wordt gezet. En hoe is het met politieke partijen gesteld? De meeste hebben hun bekende naam als PvdA, CDA, VVD, D66 enzovoort, etc. Als ze dagelijks mede aan het stuur van een overheid zitten, worden ze regering– of coalitiepartijen genoemd. Hebben ze niet de kans gekregen om mee te praten dan noemt men hun partij een ‘zijlijnpartij’. Of ook wel ‘de stuurlui die aan de wal staan’. In de praktijk hebben die op allerlei (voorgenomen) besluiten en plannen hun mond vol met kritiek, maar staan ze op het beslissende moment meestal ‘met hun mond vol tanden’.

En ik? Ik schrijf gewoon mijn zegje omdat ik dat leuk vind en hopelijk u ook. Ik wens u weer oprecht veel leesplezier. Oh ja, mijn voornaam en schrijversnaam is gebaseerd op de naam van mijn grootvader van mijn moeders kant en die is weer genoemd naar de kerkvader Augustinus. Voordat hij echter kerkvader werd, bekeek hij het leven eerst van de vrolijke, zeg maar losse, kant en kreeg hij door het leven dat zijn moeder Monica leidde de ware geest en ging hij de vrome kant op. Maar zover rijkt mijn ambitie niet. Hartelijke groet.

Augustinus
